

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

MAGYAR ÉS VEND NYELVŰ VEGETÁRIUM TARTALMU HETILAP.

A „Muraszombati gazdasági fiók-egylet“ s a „Muraszombati dal- és zene-egylet“ hivatalos közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Égész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Negyedévre 75 kr.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklamatiók a kiadóhivatalhoz (Grünbaum Márk) intézendők.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS KÁROLY.

Kiadó-tulajdonos: GRÜNBAU MÁRK.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésig közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Hirdetési díj: 1 hasábos petitör egyszerű hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Hétgyűjtő 30 kr. Nyilttér petitőrsora 25 kr.

Közegészség az iskolákban.

(Folytatás.)

A termet el kell látni elegendő számu, korszerű asztallal, pad-dal, ugy kell pedig ezeket elhelyezni, hogy az ablak világítás a gyer-meknek baloldalán történjen, még a hátulról behatoló világosság is többet ér a szemközti világításnál, — ilyen és a jobb oldal behatoló világosság miundjártalmára van a szemeknek.

A rossz szerkeztű padokban való hosszas ülés, ha a pad a gyermek testét előre, mell felé nyomja s nem engedí kisse hátra hajlani, ugy a fejnek, mellnek, mell hajtása által az altest a kemény padhoz erő-sen hozzá szorult, mi miatt a gerincoszlop meggörbül, mely tartástól végre megszokja, mindezen okok nemcsak a gerincoszlop elgörbe-dését idézik elő, hanem még asztal és pad magassága közötti arány-talanság a gyermek nagyságához képest egyszerűs mind a fej, nyak és tüdőfele vértörőlést okoz és ebből erednek iskolás gyermekeknél oly gyakran a szembetegségek (rövidlátás), fejfájás, vérpangás a légszer-veken.

Tisztogassunk, szállóztessünk.

Az iskola helyiségnek tisztán tartása magában értelmezi a le-vegőnek tisztaságát, s hogy a levegő tisztasága megőrizhető legyen, ahhoz megkívánatik a tanteremnek szorgalmas szállóztetése, tisztoga-tása. Házon kívül el kell távolítani minden oly tárgyat, mely erje-dés, rothadás által a levegőt megrongálhatná, tehát nem elegendő a belső tisztogatás, házon kívül is kell ezt végezni.

Azt mindenki tudhatja, hogy az embert környező levegő és a falak közti levegő közt közlekedésnek kell lennie, mert hol ez nem történik, ott jó közegésre számítani nem lehet.

Minden helyiségben, melyet többen laktak, tehát minden isko-lában nagyon kell arra törekedni, hogy szenny, füst, por, ártalmas gő-zök ne tegyék lehetetlenné a levegőnek tisztán tarthatását.

Daczára, hogy a levegő iskolákban a tanulók, tanítóok egész-ségére nagy befolyással van, azért mégis legtöbb helyen a levegőnek abbani megújítását legtöbb tanító, iskolázolga elhanyagolja és azért az iskolák igen gyakran a legváltósabb betegségeknek költőfész-kei, előmozdítói, minthogy a rossz, elenzegény, szennygazdag szoba-levegőben való időzés, a tanulóknak ugy, mint a tanítóknak bármi-nemű betegségeket iránt ellenhatását csökkentti.

A tiszta, áde levegő az élet- és egészségben való maradáshoz egyik feltétel, és némely tanító a friss levegőtől fel, helytelenül ká-

Zdrávstvo vu souľaj.

(Nadaliványe.)

Vucevnicza more zadostza cajtprimejri sztolov i klopio meti, te sze pa tak morejo vrediti, naj poszvejt oblokouv na lejni kraj kápje, — esce i názhrtb notri idouca szvetloszt vees valá od toga zoucnogoa poszvejta, ekatsi i od právoga kraja notriidouca szvet-loszt vszigdár skoudita ocsam.

Na hūdou naprávleni klopj je dugo trpćeše szejednye, esi klop tejo deteta prouti prazna tési i onomi nedopászti, ka bi sze na-mali nazáj nagibalo skodlivo, tak sze po vugibanyi glave i prsz prouti prszam szpendnye tejo krepko k-toj trđoj kloupi sztízšne, — za volo steroga sze hrbet oszloucsi, steri szvoje derzsánye naszlednye ob-derzsi; vszi tej zroki nej szamo oszloucsenoszt hrba pozovėjo nap-rej, nego esce nepriemejnost med viskokosztov sztola i kloupi po-leg velkoszti deteta z-edaim zasztáv krvi zrokujšo prouti glávi, si-nyeki ino plęsam, i z-toga zñajšo pri solszkoj deci tak vñogokrát oucsni betegi (krátki pogléd) boleznoszt gláve zasztávlanye krvi vu szápnikaj.

Csisztimo i vetrimo.

Csi soulo csiszto derzšimo, obszebi sze razmi, kaj je nyéni zrák túdi csiszti, i naj sze csisztoouca zráka obarvati more, potrejbno je vucevniezo vetri i csiszti. Zvũna hizsa sze more odaliti vszško takše dugoványe, stero po szvojem kvásenyi i guiljenyi zrák pokvarti zná, tak je nej zadostza znotrejnysie csiszšenyje, tou sze i zvũna hizse more oprávlati.

Eđen vszški more znati, kaj med onim zrákom, steri csloveka okouli vzeme i steri je med szténami, obhodnoszt more biti, ár gde sze tou nezgája, tam dobroga zdrávja csakati nemore.

Vu vszškoj meszštoszti, gde ji vees previba, tak vu vszškoj souli jako moreno na tou szkerb meti, naj meszšnájga, din, práh i skodlivi szpár csiszštoerzsanyje zráka nezasztlájšo.

Pri vszsem tom, kaj zrák vu souli na zdrávje vucevnikov velki vtekáj má, zató dönek v-nájvecs mejsztaj i nájvecs skolnikov ino solszki szlógov ponávlanye zráka vu oni zamúdi, za volo steroga szo solé vñogokrát lészna guezdái i pripimocsnikú ti nájrázloeršnejsi betegov, da v-tom lagojem malokiszšicnem i bogatovoglicnem hizšnom zrákú dugše mádjenyé vucevnikom tak, kaj vucitelom prouti kaksis-té betegam szvoje mászšpnotno dájnya opáda.

Csiszti otávlén zrák je zšitka i zdrávja edno goridjánye i ni-

TARCZA.

A méz egészség és gyógytani szempontból.

A méz nem csak mint édesség, mint nyálékság, hanem mint egész-ségi és gyógyszer is megérdemli a figyelmet és termetést.

A mehek által gyűjtött anyag, gyűjték a növények viragairól és épen azért, mert olyakról gyűjtetik, magában foglalja mindazon alkatrészeket, melyek az élet-t hosszabbítják, az egészség előmozdítására, megőrzésére. A betegítő okok fejlődésének megállítására és a kifejlesztett betegségek meggy-gyítására szolgálnak.

Méz, őrösvaj és czukor körülbelül egy színvonalon állnak egészségi és gyógyászati szempontból, még is a három közül első helyen áll a méz. Ős időkől viseli homlokán a „gyógyyszer“ nevet. Régeant az élet hosszabbítá-sára is használtotat.

A méz, gyümölcs és szőlő czukorból áll, tartalmaz ezen kívül hangya-savat szénasavas vizéget, szabad növényi savat, festanyagot és nyákot.

Hatalmas pos (rothadás) ellenes szer és e hatása a benne foglalt han-gyaszavtól függ: gymorba jutván, itt elpusztítja azon csirgombákat, melyek annyiféle betegségeknek okozói, utját állja azon betegségeknek, melyeknek a hiányos emésztés, a rossz taplakások szolgálnak okul; elősegíti az emésztést, úgy székletet okoz, — mely ezébra sokkal főbbet ér a has csikaritól (aloe, jalappa, thebasbara, zenna) hashájtóknál.

Gyógyszere a szája, torok, légszervek némely bajainak, betegségeknek. Hatalmas szája és torok viznek; a tüdők légszerveit hurotus bántalmainál kit-nyőző oldószer, feloldozza azokban a sürű nyákot, elősegíti a kiköpést, azok nyákhartái feszültségét, dagadatát eloszlatja, de mert a zsirképződést is eszközi, annál fogva igen jótékonyan hat a tüdővészésekre, mikor sorvadni kezdenek. Szénasavas vizégy tartalmánál fogva képes az állati melegsé-gezt növelni.

Élhet vele mindenki, apraja örege; csak annak nem való, aki gymorsavanyságban, kólikában, nehéz emésztési zavarokban, szokványos has-ménésben szenved. Nem is kell belőle egyszerre sokat enni, naponta 12 évő

TARCZA.

Méd na zdrávje i vrásztvo gledoucs.

Méd je nej szamo kak szlatak i szlacsecz, nego za zdrávja i vrásztva volo túdi vrejden szkerboszt i pouvanye.

Ono ka te veselé vkóp szprávlajo je z-rozsic czeszstvta, i rávno zató, ka sze odnut szprávla, vu szebi zderzsáva vsze ono tále, steri te zšitek poduszájavo. zdrávje naprej pomájavo, gor zderzsájavo, betegom zrovok zrovom prouti sztánajo, i betevog vracsenej szlúszijo.

Méd, i zñouacsj, szkoro gline sztojjo na zdrávje i vrásenyé gledoucs.

Alt zató dönek med tejni trejmi na naj prvom meszti sztoji te méd. Od iudanyega vrejnyema maò noszi na cseli „vrásztva“ iné. Nigda szo ga na zšitka poduszájanye náczali.

Te méd, z-szadá i z-grozja czukra sztoji, zderzsáva vu szebi zvũna toga uravlacsie cžmer, szveplino vodeno zñeszcizo, szlobodobnoga zražsa cžmer, fár-binszko szpávno.

Dobrotivno vrásztvo je prouti szprnyenoszti, mochoszt vu nyem pre-bjavajsene mrvavlacséga czmera vizi; vu szaloudez pride, tam nevprávi ona kliczánya gobe, stere szo vesfélde betevog zroki, prouti sztáne onim betegom. steri tam to kühánye nedópúszijo, i bzgojemi zsvizsi zrok dávjavo; naprej pomorejo to kühánye, sztolecz zlehktojjo, na steri czio je doszta vees vrejden od (aloe i thebasbara, sene) stera sze nűezajo, naj cšervo goni i puezá.

Vrásztvo je lampam, guti i ödühavanye misterim i faligam betegom. Prevacs dober je za lamp i gutov vodé; plücs ödühavanye cžvam zbañtvanyi zñauemito raztoplenya vrásztvo, raztpoj te goszti cšonder, naprejpo-more ka lejsi vöplüje, tam siny-éka ureno, očeosenoszt rapzúšti, ali da maszno zñamejnye túdi prikazšije, zatoga zroka volo dobrotivno szlúszti, ki vu plücs zñenájvanyi terpijo, gda sze te abzhrung zacšinya.

Zšivé zšnyim zlehka eden vszški, mladi i sztári, szamo je onomi nej valon, ki vu szalouca britkoucsi, v-koliki, zšmètnom kühányi i vszigda v-drizszlósztji terpijo. Nej terbej zšnyega na odnok doszta jezšti, vszškádén je

ros lőghuzatnak tartja, azért is inkább zárkózik, mint szellőzetet. Észre is vehető volna e magatartásnak következése, ha a küllevegő a falakon, kulcslyukon be nem hatolna, mindenkor bekövetkezik pedig annak rossz hatása, ha a falak nedvesek, mert a nedves fal nem eresztí magán át a küllevegőt.

Ha új épületekben létszolgát egészen száraz falak idővel újból átmedvesednek és ez által a levegőre nézve áthatlanokká lesznek, ez azon alapul, hogy a helyiségben keletkezett vízgőz a hideg falakra lecsapódik és a levegőt azoknak illetékesből kiűzi. Azon viz, melyet a falak felvesszenek, a falon keresztül a szabadba hatol, ha t. i. a fal oly alkotásos, hogy az a vizet átbochtathatja és így belátható, hogy likacsos létezős építési anyagból készült épületek maradtak szárazok. Ez teszi szükségessé, hogy új iskola épületek gyors és sikeres szarítására fűtéssel egyesített ajtók, ablakok feltárással végzett szellőztetés használtassék.

A levegőnek tisztítása azonban nemcsak annak mennyiségétől, melyben az ember, tanuló tartózkodik, hanem még a friss levegőnek hozzájuttatásától is függ, ugy kis, de jól szellőztetett iskolában, sokkal egészségesebb lehet, mint nagy, de rosszul szellőztetettben. Azért is iskolaszobák szellőztetésére, ventilációt alkalmazására mindig nagy figyelmet kell fordítani, minthogy az által az idegen anyagok hozzákérésére és kívülről redő anyagok által tisztátalaná válik, az emberi kilégzés és kigőzölögési terményei által pótolva lesz. Megjegyzendő, hogy az iskolaszobának egyéb tisztítása nélküli szellőztetése nagyon keveset használ, azért is az iskola szellőztetési sikerének egyik feltétele, az iskolaszobának másképen tisztántartása is.

(Vége köv.)

Helyi és vidéki hírek.

— **Járásunk „Atyja.”** 6 mellsőga gróf Széchenyi Tivadar orsz. képviselő ur, mint minden évben úgy az idén is, a köhidaai állami népiskola a magyar nyelven legtöbb előmenetelt tett növendékei megjutalmazására tíz (10) forintot adományozni kegyeskedett. Fogadja azért 6 mellsőga úgy az én és tanítványaim s illetve a gondnokságnak is mély tisztelettel párosult alázatos köszönetet. Köhida, 1888. június 25.

Hunyady Nándor, állami tanító.

— **Templomrablás.** A szomszéd Stájerhonban Szent-Kereszten június hó közepén kirabolták a templomot s onnan a szentségtartót és több értékes szentelt tárgyát tolvajoltak el. A rablás után 4—5-öd napra egy stájerhoni iglisdorfi 26 éves szabalegény köborolt Nagy-Bárköc községben és ott templomi felszerelvények alkalmatlán képező aranydarabokat kincst eladára; a község derék biraja Hérics Tamás azonban tudomását venő a dolgról, letartóztatta a csavargót s átstalgaltatta a csendőrségnek. Az elfogott eddig képtelen hazugságokkal iparkodik magán segíteni; azt állítja, hogy a nála talált aranyemléket egy ismeretlen vándorlegénytől vette. A további vizsgálat lesz hivatal az ismeretlen rablók kiletét felderíteni. — **A marasztombati templomban** f. hó 27-én virradóra szintén betörés követeltett el; a tettes ugyanazon ablakon mászott be, ugyanazon perselyt feszített fel, s ugyanazon mellékajton távozott, mint az ezelőtt két évvel előzetes rablás alkalmával, amiből bizony következtethető, hogy úgy az akkori, mint a mostani rablást ugyanazon személy követte el. A perselyben legfeljebb 1—2 forint lehetett. Tanácsos, hogy a plebanus a templom minden ablakaiba, melyeken el a templomba bejuthatni, vasrácsokat húzasson, hogy ily s e n t s e g tőresek jövőben megakadályoztassanak.

— **A köhidaai állami népiskola** 1888. június 25-én megtartott zárvisgázán jelen volt mellsőgas Bathányi Zsigmond gróf ur, a szegény, jobb tanulóknak hét (7) forintot ajándékozni mellsőgatott; — mely kegyes adományért fogadja 6 mellsőga e téren is az illő megjutalmazottak és a gondnokság nevében is legalázatosabb köszönetemet. Adjon Isten hazánkunk nimél több ily fenékelt gondolkozású és a hazai népevelésre áldozó fúrát mint járásum szereltet orsz. képviselője gr. Széchenyi Tivadar, és gr. Bathányi Zsigmond urak. Az ég áldása kísérje őket! Köhida, 1888. június 25.

Hunyady Nándor, néptanító.

— **Iskola-ügy.** A lefolyt hét az iskolai vizsgálatok ideje volt, amelyek most már az összes iskolákban befejeztek. Az eredmény általában benne kedvezőnek mondhatik, eltekintve attól a szomorú jelenségtől, hogy a tanulóknak hiányos iskolába járása, nagyban meghaladja a tanító helyzetét. Hiányzik még a szülők legnagyobb részénél annak tudata, hogy a tanító csak az esetben mutathat elő desír-dőndő eredményt a gyermeknél, ha annak az iskolában kifejtett tevékenysége odahaza a szülők által támogatatik. Az állami iskolákban elért eredmény egyáltalán jobbnak, teljesebbnek mondható a felekezetiéknél, s ennek oka részint a felekezeti iskolák túlműveltségében, részint pedig abban keresendő, hogy a felekezeti tanító kevesebbitvé, függetlenül a szülőtől, nem bír bátorsággal, oly pontosan megkövetelni a törvények betartását, mint ez az állami iskolákban megtörténik. A marasztombati kath. felekezeti iskolában egy-egy tanterembe 100-on felül volt a tanítvány; oly nagy tömeggel eredményt elérni majdnem a lehetetlenséggel határos. Szükségessé tartjuk itt kiemelni, azon okból csupán, mert Véghegy vidéke a híres Klekl István vezetés alatt még mindig nem akarja gyermekét magyar iskolába járítani, illetőleg oda ahova törvény értelmében köteles volna t. i. a köhida-bírószéki állami iskolába, miszerint ezen iskolával, különösen az ottani tanító szorgalmával s általa kimutatott eredményével a népi-kolai hatóság teljeseben meg volt elégedve. Éppen nem akarjuk azt a többi — hasonló érdemű — tanérek hátrányára értelmezni, csupán azért mutattunk ez egy intézetre, red, hogy mint annyiszor, úgy ezen körülményből is igazoljuk, hogy azon szülők,

kannalra való elegendő, és mikor alábbagy hatással, egyelőre szűntelenül kell használatával és eközben friss gyümölcsessel szükséges pótolni; utóbb újból használható.

Tüdővészerek, sorvadások ebetik tisztán vagy írósvájja; 8 év kannalra való írósvájja, 4 év kannalra való jó mézet keverjenek össze és felekeskör egyenként belőle 1 év kannalra valót.

Sebekre, fekvélyekre, rovarok szart sebeire is lehet felhasználni ruhára kenve e keveréket, vagy magát a mézet tisztán — kötszernak.

Gyűjtőünk, szaporítsunk azért is meheknek, hogy legyen mészünk elegendő ne csak fűtél ezélla, hanem azért is, hogy legyen házi szerűnk egészségünk előmozdításására és megőrzésére, mert a méz csakugyan megbecsülhetlen egészségű és gyógyszeranyag, melynek egy jól rendezett házból soha sem szabadna hiányozni, amikép ne is hiányozzék.

steri vucsitel sze friskoga zraka boji, onaga neprav za skodlivi vlejk zraka derzsi, zato sze raj zapera, meszto toga kaj bi vetro. Naszed etoga svezjo opomasanya bi sze tūdi v-pamet dao vzeti, esi bi zvū-nejsnyi zrāk skonsuz sztenéo i klucsne luknye nej mogo notri idi, ali vszidār naprejidre onoga hūdi vtēkāj, esi so sztené vzlasne, ár vzlasna szejna nepūstī skonsuz szōbe zvūnejsnyega zraka.

Csi sze vu nouvi hrambaj prividne szpoj szūhe sztené po czājti znouivcs szkonsuz navlāszi jo tak zraka pout zaprejō, tou vu onom mā szvoj zrāk, kaj szje vu vucesviczi nasztājnyeni vodeni szpār na ti mzieli sztenėj na vodou obrācsa i zrāk z-lūknyicz ony vōzōdni. Ona voda, stero sztené gorivzemejo, skonsuz sztejne vō na szōbodo ide, esi se sztejna tak zazilana, kaj vodou more skonsuz pūstštāvati i tak sze viditi dā, kaj li z-lūknyaszte zidave zgotovleni hrami znājō szūhi osztājti. Za toga volo je potrebno, naj nove soulszke hrambe hitro szūsi, stero sze po kārjenji i po z-goriodpéranyem dvr i oblokuv skoncēsanom vetrivanyi dā doprineszti.

Ali csisztēnyja zraka nevīszī szamo od kelkoszī onoga zraka, v-sterom sze cslovek, vucsenik drzi, nego esce od onoga csisztoga lūta, steri k-ovomi v-hizo prihāja, tak v-malaj ali dobro zvetrivajo souli doszta zdravejszi zna biitō zrāk, kaj sz vi velkoi i hūdou zvetrivanoj. Zato na vetrivanye solszki hizseo vszidār velko szkrb moremo meti. Zamerikati mam, kaj vetrivanye solszke hizse brezi drīgoga csisztēnyja premalo haszni, zato sze vucesviczja ovak tūdi csiszta more derzšati.

(Konecz pride.)

Domácsi i zvūnszki glászi.

— **Nasega járása „Oesa.”** vizsiko plemeniti goszpō Széchenyi Tivadar gróf i orsz. követ, kak vszāko nōlo, tak szo letosz tūdi kōhidszke orszászke soule vu vogrskom pekzi mēltsēdo naprej idouesim vucsenikom deszēt rāinski senkali, Za steri dar takti vucesviczje, kak jazsi i tūdi solszki poglavárje dobrotivnom goszpōni grofi z-globokum pozdravlanjom ponizno zahvalimo. Köhida, 1888. június 25.

Hunyady Nándor, orszácsi skolnik.

— **Robszto vu czérkvi.** Na stājszpōkon pri szvētōm krīzsi június mēszēga szo vu czérkvi kadrolni ino od tiszece szveszto pa ves doszta v-rjdnoga blāga szo od tiszece vō vkradnoli. Po ten na 4—5. dni je eden stājszki szobolszki detes 26 lejt szār z-iglisdorfi rodjeni Velki Bākovicz laukvao mo tan czérkveno poistvo szat je ponūžao na odajo, vōri veszki ritar Hérics Tamás szo pa tou zredli ino szo toga klantosa doj dāli zaderzati ino prejk zsandāran dāli. Te touvaj do szega mao sztrāsnimi velkimi lazsiij sesē szī pomozti, tou právi ka prinyem nájdno zlatno poistvo je od ednoga nezpoznanōga vanderskoga deticsa kļūpo. — **Szoboszke czérkve** szo tūdi ete mēszēga 27-ga duveva na zonrje gor vtegronli, touvaj je rávok na tisztoj okni, rāvno tiszti sparavezi gor vtērguo ino na tiszti dvēraj vō sou, gde pred dvōma letoma, od stēroga sztālno prijde tou, ka tiszto pa tou robszto je eden mogo vesinti. Sparavezi je kouszkar 1—2 rainska moglo biti. Dobro bi bilo, esi bi plebanos na oni czérkveni oknaj, skonsuz steri notri vu czérkve lejko prijde, bi szelzēne gatre dāli napraviti, ka na priszētno tākse robszto bi naj naprej prislo.

— **Vu kōhidszkoj orszászkej souli** 1888. június 25. derzšōn egzāmēni nazoucsi bodoucsi vizsiko plemeniti goszpō Bathányi Zsigmond gróf szo tim szāmszkejsim i bogusim vucsenikom szed-m (7) rainski senkali; za steri milozšten dar vu imēni mojih vucsenikov i tūdi solszkih poglavárōv vizsiko plemenitōni goszpōni grofi ponizno zahvalim. Daj Bog noszj domovnik kak pájves takszga plemenitoga szrczi i na vesenęj lūdzvta áldāvájouszki viseszny goszpōndor, kak szo nas drāgi goszpōni kōv Széchenyi Tivadar i goszpōni Bathányi Zsigmond grofējje. Bozsi blagoszlov naj szpēvjāny nyē. Köhida, 1888. június 25. Hunyady Nándor, orsz. skolnik.

— **Solszko dugaványe.** Premoucsi tyden je solszki egzāmōn vrejmen bilou i zdaj szo zse vu vszej solāj dokoucsani. Vardēvānyja je szporszud zadovoluzost dalou, ali szdoluzost zse mamo szponemouti, ka szo solarje preves vszozastānyávai souli i tou je vucsitelom preves na zmēsō bilou. Falf esee roditelō vu najvēksom tūdi onoga zānyē, ka te vucsitel szamo tēda dā z-dēzōv hvalo vrejdnō naprejđānyē, esi to dezo domā sztrārispe tūdi nadigavajo na vesenęj. V-ti orszácsi solāj je poprek vōlksa zadovoluzost dāna kakti pri fārnī solāj i toga zrok je, ka v-ti fārnī solāj je preves doszta deze, sztala pa ka te fārnī vucsitel vēksom-mēsēm fal od dezē sztarisov vizsi, nejma vūpānyo on red szpelāvati, stēroga te pravdēlnoszta zapovēdāva, ali tou sze vu ti orszácsi solāj doprnezse. V-Szoboti v-katholēsanzkoj fārnij souli vu ednoj hizsi je ves 100 dezē ali sz vucsenikov bilou; z-taksim velkim seregom k-ēzili vu vesenęj nemore priditi, i nemogueszto je. — Za potrjbnō previdimo eti sze szponemouti, szamo za toga zroka valō, ar z-Véghejya te znameniti Klekl Slevan dēn denēsny nesese szvojo dezo vu vogrskōj soulo postaliti, ali szī tā, kama ta pravdēlnoszta zapovēdāva, tou je te v-Kōhida-bírószkei orszászke soulo, gde je solszkoga vucsitela vu vesenęj naprejkazševanje hvalo vrejdnō i z-sterom szo vszvezmt tali zadovolni. Z-tem nesese-m ovi vucsitelōv naprejđānyē nazāj vrestī, szmo zāto na tou kāsēno, ka te szvedoci oni sztarisov djānyē, ki szvojo dezo vu Radgonyo poslojō, ka ne grīszjo szamo prouti pravdēlnoszti, nego preves nouro csimjo.

— **V-Pörgölőni** szo Lakner János na mezōvi vu nezsmernom sztālīsi najslī. Na sztyek je mōv vōnzse zvezāno, stero je na plīg tūdi zvezāno bilou i tak szo jūnczi ga za szebom volži toga nezszecsnyoga csloveka, stēroga obráz je to grūdje preves gerdoga napravilo. Ali sze je szam, ali szo ga drūgi vnuorūli, tou sze je nej moglo vōzvd-iti.

12 szlech zadoszta, i gda nyega mēszānyem gorhenyávati sesēno, tēda moremo dober zrej sz-d nēczati; szledka ga pa lehnō nēczāno.

Ki pri plūcs zūmkāvāny i abzehrūgi terpijo, ga lehko jejo zmōcsājom: 8 szlech zdavoga zmōcsāja i 4 szlech dōbraga medū naj kļūp zmszāj, i gda szpāt szī lēszjo, 1 szlech valon naj pojējo.

Na kraszto, na vane, od vesēo ali od drūgi rovarov esi sze vjējo, tam je vsze povszud dober gor namazati na cšape ali ovak gor djāti.

Zāto szī szpārvājōmo kak najves rovoj, ka naj mámo mēd, nej szamo na tērvōto glōdesne, nego kakti hizsesny vrszāvo vu zdrānje nasega gorzdrāszvānyja gedones, ar je to mēd postūvjānyo vrejden, telikājsē domācsē vrszāvo, steri bi nigdār nej mogao faliti pri ednoj rednoij hizsi, telikājsē naj nigdār ne fali.

tragedia Csikyóti; Csütörtökön július 5-én Pénczes Endre és Pénczes Hermin jutalomjátékául „A koldus diák” operette. Pénteken szünet. Szombaton július 7-én „Új király”, operette, Vasárnap július 8-án „Ménasszony kedese”, népszimlé.

— **Népmérei tanítói állomás** vacantiájára vonatkozólag lapunk múlt számában olvasható közleményünket illetékes helyről vett helyreigazítás után kiegészítjük azzal, miszerint az *iskola tulajdonát képező ingatlan egyon bérbe adatott és annak jövedelme az alapítókhoz csatolattik, mégis hogy pályázat hirdettetett, de alkalmas tanító nem találkozott. Azt a helyreigazító ur is elismeri, hogy nevezett községben múlt évi őszőlő fogva nincsen tanító, a mi mindenesetre eléggé fontos visszacsiga a tekintetben, hogy hirlapi felszólalás tárgyát képezze. — Azon kijelentést, hogy a bajon legközelebb segítve lesz, örömmel vesszük tudomásul*

— **Jókai legújabb regénye!! A lélekidomár!** Valjon nem elég-e csak ennyit mondanunk, hogy irodalmi rovatunk az egyszer mindenki a legnagyobb kíváncsisággal olvassa el! Magunk is meg voltunk lepve, midőn Révai a tetsvérék, kik Jókai legújabb regényének füzetes kiadása által eléggé nem méltatók érdemeire tettek szert, — a „Három márványfej” befejezése után pár héttel már „A lélekidomár” első 2 füzetét küldik be nekünk, annak a regénynek első füzetét tehát, melyet hazánk legnagyobb két lapja magyar és német nyelven közölt egyszerre, a magyar nyelvvel történt elővissza után mindenki új hatalmas emelkedést érezte a ragyogó fantáziájú és a soha nem pihentőlának, melyet a h. venus évek elején alkotott művei óta nem észleltünk. De már magában az eszme is mily remek! A regény hőse valami büvös hatalommal, mely tekinetéből sugárzik ki, uralkodik mindenki és mindenek felett. Ember, ki előtt nincs titok, — ki behatol a szívek rejtékébe, hogy onnan hozza ki a kezdő szílat, melynek segítségével kutatásaiiban tovább haladhat. Az első füzetben az alkotmány helyreállításáról beszél megkérőzött magy király hadi és lélekidomár, kinek lényegében a megjelölése nem árulja ugyan el az őz királyt, de a kinek hatalmas mondásai ellenséget meg tudjuk, hogy ő jár a leghevesebb utakon. — És az irányító, melyet kijelölt, nem tereltett el, — mi majd kísérjük őt füzetrol-füzetre a korsorus ró kalauzolás mellett. A vezető kéz biztosítja a páratlan élvezetet, melynek részesei leszünk. A kik Jókai műveinek füzetes kiadásából ismerték meg legújabb alkotásait, egytől-egyig jártni fogják a „lélekidomár”-t is, — a kik pedig nem tudják, hogy Révai testvérünk 20 kros füzetében szerkesztette meg a nagy regény is, most e sorok utján értesülnek róla és meg vagyunk győződve, hogy e hatalmas művés magyar hitét fog látni kezni. — Egyes füzetek küldése, vagy az egész munkára való előzetes elzárólag legezteszerbáb egyenesen Révai testvérek kiadóhivatalába fordulni. (Budapest, IV. Váci utca 11.)

— **Mennyit ér egy ember?** A matematikusok és kémikusok pontosan kiszámították, hogy mennyi pénzértéket képviselő anyagi részekből van összeállítva az emberi test. A 68.5 kílgrm. sulyu emberi testben a következő 13 elem szerves összetételével találkozik a tudomány; oxigén 44, hidrogén 7, nitrogén 1.72, klor 0.8, fluór 0.1, karbónium 12, foszfor 0.785, kén 0.1, kalcium 1.75, kálium 0.08, nátrium 0.07, magnézium 5.05, vas 0.045 kílgrm. Ez anyagok, mint elemek a kémia könyháján előállítva, a következő értékeket képviselik: 44 kílgrm. oxigén (magnázhiper-oxidból kiválasztva) 108 frt, 7 kílgrm. hidrogén (ezinkum és kénsávból) 252 frt, 1.72 nitrogén a levegőből és 0.1 kílgrm. fluór 1 frt, 12 kílgrm. karbónium (esontszemből) 2 frt 40 kr., 0.785 kílgrm. foszfor 6 frt 80 kr., 1.75 kílgrm. kalcium 38.500 frt, 0.08 kílgrm. kálium 24 frt, 0.07 kílgrm. nátrium 21 frt, 0.05 kílgrm. magnézium 75 frt, 0.45 kílgrm., vas 67 kr., 0.8 kílgrm. klor 10 frt, 0.1 kílgrm. kén 4 kr. Ez összesen annyi, mint 39,000 frt 90 kr. osztrák értékben — szegény, gazdag embernél egyaránt.

— **A „Budapesti Hírlap”-nak** a hazai műveltség előmozdítását vette meg alapját. A lap életét fogva megértette a magyar közönség szellemét; minden pártérdektől mellőzve kiadott nemzetünk és fajunkért, az egyetlen jószóval: magyarság! Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, félkarúba azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hírlap” érte el: legnépszerűbb, legeliterleltetebb lapja az országnak. A külső dolgozó társak egész seregén kívül, a szerkesztőségnek annyi belső tagja van, a mennyivel egy magyar lap sem dolgozik; minden rovatot külön vezető gondoz, a helyi tudósok kívül, a kik a nap történetét írják. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény fölött rendszer levezetőn kívül saját külön tudósítást értesít közvetlenül; a távirati szolgáltatás immár oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem tartozik a világon há semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hírlap” arról rögtön ne adjon hírt és kimerítő tudósítást. A „Budapesti Hírlap” politikai cikkeit K a a s ívor bír, Rákosi Jenő, Balogh Pál írják más kiváló hazai publicistákkal híven a lap független, magyar, pártérdektől nem ismert szemléssel. Politikai hírel széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országügyi tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közlelte fölött távirati értesítésekkel látanak el rendszer levezető, mindegyikkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap; a „Budapesti Hírlap” távirati tudósításait manap már teljesben egy fokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. Európa összes metropolisáiban London, tól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak, a kik úgy az ott történő eseményeket, mint az elektronos dróton oda futó híreket rögtön megátvírozzák. A külföldi rendes tudósítók kívül minden fontosabb esemény fölött a szerkesztőség külön kiküldetésű tudósítók annak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hírlap” e cizleokra havonként oly összeget fordít, mint a mennyi ezélt 10 évvel még egy-egy hírlap egész költségvetése volt; de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, leggyorsabban értesítő orgánuma a sajtónak: A „Budapesti Hírlap” Tárcaorvata Teleki Sándor gróf, Tóth Béla, Rákosi Viktor (Sipulusz) és több kiváló írók közreműködése mellett, a lapnak egyik erőssége s mindig gonfolt adit rá, hogy megmaradon előkelő színvonalán. — A napirovatokat kitűző zsurnalisták szerkesztik s a helyi értesülést ismert leggyorsabb tudósítókra van bízva. Rendéségi és törvényszéki rovatok külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményait is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hírlap” helyet foglalhat minden esalad asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozásra szükséges. A regényes rovatban csak kiváló írók legújabb műveit közlik. Az előzetes füzetel: Egy óra 11 frt, félóra 7 frt, negyedóra 3 frt, azaz, egy óra 1 frt 20 kr. Az előzetesek vidékrol legezteszerbáb postautalványval eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hírlap” kiadó-hivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám.

Szerkesztői üzenet.

— X. Y. Felső-Lendva. — Az ígért igen szép volt, természetes még szebb lett volna, ha annak reméje és módja szerint kellő időben bevaltatik. Amennyiben elháríthatlan akadály forogt volna fen, egy a pótlást várjuk a jövő hétre.

Hirdetések.

Mária-czelli gyomorcsseppek,

Jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen, és fellímulhatlan az étvágyhiány gyomoréngesség, rossz szaga lehellet, szék, savanyú febfőgés, kólka, gyomorhurut, gyomorfőgés, hangyókő-képződés, túlságos nyalka-képződés, sárgaság, andor és hanyas, főtájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgőrgős, székszorulat, a gyomornak tüterheltsége étel és ital által, gilisztajép- és májbetegség, ugyiszintén arany-eres bántalmak ellen.

Egy üvege árá használati utasítással együtt 35 kr.

Központi szétküldési raktar nyolcban és kiesnyben:

BRADY KAROLY
Móraorvászabán.
„az óragyálhoz” czimzett gyógyszerárában **Kremzierben,** Kapható Muraszombathban: BOLLCS BELLA gyógyszerárában a „Magyar Koronához” valamint az ország minden gyógyszerárában. (45. 52-7)

A LEGJOBB szivarka-papír A VALÓDI LE HOUBLON

Francia gyártmány
Cawley és Henryótl Párisban.
!!Utánzóktól óvatik!!

Ezen papír Dr. J. J. Pohl, Dr. H. Ludwig és Dr. D. Lippmann urak, mint a beest egyetem vegytan-tanáraitól a legjobban ajánlatik és pedig kitűnő minősége és tisztasága végett, és mivel abban semmi neműl, az egészségnek ártalmas anyag vegyítve nincsen. 236, 30—18

Hirdetés.

Tisztelettel van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy a hírneves regedi czipész Simentsits halálával magamat annak utódául bátorodom ajánlni. Elvállalok és készítek mindennemű **férfi-, női- és gyermek lábbelieket** bármily minőségű bőrből, a legújabb divat szerinti szabás, olesó ár és tartós munkáért kezeskedvén.

Mérték szerinti pontos kivitelért jótállás vállaltatik. Minél számosabb megrendelésért esd

Teljes tisztelettel
Sipos Ferencz,
czipész Röggedben, Langgasse 54. sz.

(286. 3-2.)

*****
*****
*****
*****
*****
*****
*****
*****
*****
*****

DEIKER J. REGEDEI Leginkább lithion-tartalmu savany. Legjobb aszali és üdítőital. Kipróbált gyógyszer a légzési szervek katharrhusainál, rheuma- és gyomorbántalmaknál.

Lithion-tartalmu Savanyú-vize

Kapható Ascher B. és fia czégnél

MURASZOMBATBAN.